

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та маркетингу

СИЛАБУС

навчальної дисципліни «ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНИХ ЗНАНЬ»

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГА
(включаючи електронну пошту, робочий час / місцезнаходження тощо).

Викладач (-і)	Бургман Марина Костянтинівна
Контактний тел.	+38(061)764-67-50 (внутр. 169)
E-mail:	mara.burg69@gmail.com
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=5242#section-1
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за графіком консультацій викладача, а. 511, головний корпус КПУ <i>Консультації off-line:</i> шляхом повідомлення на сторінці навчальної дисципліни сайту підтримки навчальних програм КПУ http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/message

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «Основи економічних знань» є обов'язковою для студентів бакалаврської програми спеціальності 112 Статистика, освітньої програми Комп'ютерна статистика та аналіз даних. Згідно з навчальним планом денної форми навчання вивчення дисципліни заплановано на 1 семестр (1 курс).

Курс передбачає формування знань про економічні відносини як суспільну форму виробництва, пошук шляхів вирішення проблем ефективного використання обмежених виробничих ресурсів і задоволення суспільних потреб у різних суспільно-економічних формаціях.

Освітній процес з дисципліни здійснюється за такими формами: навчальні заняття; самостійна робота; контрольні заходи. Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції; практичні, семінарські заняття, а також консультації.

Практичні заняття передбачають: перевірку домашніх завдань; перевірку засвоєння студентами лекційного матеріалу; рішення задач, тестування.

Самостійна робота студентів полягає у засвоєнні вивченого навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

Консультації призначені для роз'яснення студентам теоретичних або практичних питань.

Засвоєння навчального матеріалу перевіряється за допомогою поточного контролю, який здійснюється на практичних заняттях у формі усних відповідей, самостійних робіт та підсумкових тематичних контрольних робіт.

Підсумковий (семестровий) контроль після завершення 1 семестру здійснюється у формі екзамену.

ФОРМАТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Всього кредитів	Всього годин	Аудиторних годин	У тому числі			Сам. робота
			Лекц.	Лабор.	Семін. (практ.)	
3	90	48	32	-	16	42

ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний рік	Курс (рік навчання)	Семестр	Цикл підготовки	Нормативна/ вибіркова
2025/2026	1	1	загальний	нормативна

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни

«Основи економічних знань» як навчальна дисципліна своєю ставить формування системи знань про економічні відносини як суспільну форму виробництва; про пошук шляхів вирішення проблем ефективного використання обмежених виробничих ресурсів і задоволення суспільних потреб у різних суспільно-економічних формаціях.

Завдання навчальної дисципліни

- сприяти розумінню проблем та тенденцій розвитку економіки в Україні; визначити зміст та основні напрямки розвитку економіки;
- оволодіти вміннями самостійно набувати, засвоювати економічні знання, виявляти, узагальнювати економічні проблеми і знаходити альтернативні рішення;
- опанувати понятійний апарат економічної дисципліни;
- розкрити проблему професійної готовності спеціаліста у сфері економіки.

ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- теоретичні засади економічного розвитку суспільства;
- закономірності функціонування і розвитку економічних систем;
- види ринків і особливості формування ринкових цін;
- функції підприємства і сутність підприємницької діяльності;
- сутність процесу суспільного відтворення та економічного зростання;
- основні глобальні проблеми сучасності.

Після вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

- застосовувати набуті знання для розв'язання наступних практичних завдань;
- аналізувати, пояснювати, обговорювати характер економічних явищ, подій, ситуацій;
- відстоювати свої погляди з приводу причин, умов і тенденцій ринкової трансформації економіки України;
- самостійно набувати, засвоювати економічні знання, виявляти, узагальнювати економічні проблеми і знаходити альтернативні рішення;
- застосовувати принципи економічного мислення на практиці і в повсякденному житті.

Відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності 112 Статистика, освітньої програми Комп'ютерна статистика та аналіз даних, вивчення дисципліни «Основи економічних знань» сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні компетентності:

ЗК 16. Здатність розуміти економічні явища та застосовувати економічні знання в професійному та особистому житті.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 15. Здатність до здійснення статистичних спостережень за економічними явищами і процесами та проводити розрахунки показників економічної статистики.

СК 16. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію статистичного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

Програмні результати навчання:

РН 20. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

РН 21. Вміти застосовувати комплексний статистичний аналіз соціально-економічних явищ і процесів.

ПЛАН КУРСУ

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Тема 1. Предмет і метод «Основи економічних знань»	2	1	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Перерахуйте наукові принципи та методи дослідження економічних явищ? 2) Назвіть етапи історичного розвитку економічної науки? 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 2. Економічні потреби суспільства. Виробничі ресурси.	2	1	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Надайте характеристику факторам виробництва? 2) Що показує функція виробничих можливостей? 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 3. Економічна система суспільства.	2	1	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Назвіть типи, види та форми власності? 2) Який економічний зміст власності, її місце і роль в економічній системі? 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Тема 4. Ринок, його структура. Умови функціонування ринкової економіки.	2	1	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Умови функціонування ринкової економіки? 2) Сутність ринкової інфраструктури, характеристика її складових? 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 5. Основні елементи ринкового механізму.	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Нецінові фактори попиту? 2) Сутність ринкової рівноваги? 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм. 5. Підготовка до модульної контрольної роботи за темами 1-5
Тема 6. Конкуренція в ринковій економіці.	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Охарактеризуйте ринок монополістичної конкуренції. 2) Назвіть методи конкурентної боротьби. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 7. Підприємництво у ринковій економіці.	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Основні типи фірм. Класифікація фірм за видами діяльності. 2) Основні положення Закону України про підприємницьку діяльність. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 8. Капітал. Витрати виробництва і прибуток.	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Класифікація виробничих витрат. 2) Надайте характеристику собівартості продукції (статті витрат). 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
			завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 9. Доходи, джерела їх надходження й розподіл доходів та види доходів.	2	1	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Джерела надходження доходів. 2) Надайте характеристику доходам виробника. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 10. Макроекономічні показники суспільного виробництва.	2	1	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Розкрийте сутність системи національних рахунків. 2) Сутність методів розрахунку ВВП - за виробленою продукцією, за витратами, за доходами. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 11. Грошово-кредитна система. Фінансова система, Державний бюджет.	4	1	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Форми і методи державного регулювання економіки. 2) Особливості державного регулювання економіки у вітчизняній економіці на сучасному етапі. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 12. Міжнародні економічні відносини.	2	1	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Сутність міжнародної економічної інтеграції? 2) Циклічні коливання та економічне зростання національної економіки. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Основи економічних знань» використовуються наступні види контролю:

1. Поточний контроль – здійснюється протягом семестру шляхом опитування на семінарських (практичних) заняттях, перевірки виконання тестових завдань, модульних контрольних робіт тощо. За змістом він включає перевірку ступеню засвоєння студентом навчального матеріалу, який охоплюється темою лекційного та семінарського заняття, уміння самостійно опрацьовувати навчально-методичну літературу, здатність осмислювати зміст теми, уміння публічно та письмово представити певний матеріал, а також виконання завдань самостійної роботи.

2. Підсумковий семестровий контроль – здійснюється у формі письмового екзамену відповідно до графіка освітнього процесу.

Для оцінювання студентів використовується система накопичування балів. Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ» підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у чотирибальну шкалу та шкалу ECTS.

Бали нараховуються за виконання завдань аудиторної роботи, домашніх завдань до практичних занять, аудиторних самостійних робіт, індивідуальних домашніх завдань.

Результати поточного контролю здобувачів вищої освіти є складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.

Оцінка рівня роботи студента протягом семестру під час навчальних занять та самостійної роботи здійснюється у межах 60 балів (два модулі по 30 балів). Вага екзамену у підсумковій оцінці складає 40 балів.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) ОЦІНЮВАННЯ

Контрольний захід	Бали
Модуль №1	30
Практичні роботи	20
Поточний контроль	10
Модуль №2	30
Практичні роботи	20
Поточний контроль	10
Екзамен	40
Разом	100

Для оцінювання відповідей та письмових робіт студентів у національній системі використовуються наступні критерії:

– рівню «відмінно» відповідає теоретично правильна і вичерпна відповідь на поставлене питання, у якій студент показав всебічне системне знання програмного матеріалу; засвоєння навчальної літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, вивчення яких передбачене програмою дисципліни; виконання не менше 90% запропонованих завдань самостійних та контрольних робіт;

– рівню «добре» відповідає теоретично правильна, але не вичерпна відповідь на поставлене запитання, в цілому повне знання програмного матеріалу, успішне виконання запропонованого завдання і засвоєння матеріалу основної літератури; виконання не менше 75% запропонованих завдань самостійних, контрольних робіт, екзаменаційного білету;

– рівню «задовільно» відповідає у цілому правильна відповідь на поставлене питання, в якій студент показав достатній рівень знань з основного програмного матеріалу дисципліни, але не зміг переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав недостатні знання рекомендованої літератури; виконання не менше 60% запропонованих завдань самостійних, контрольних робіт, екзаменаційного білету;

– рівню «незадовільно» відповідає неправильна або неповна відповідь на запитання, у якій студент продемонстрував значні прогалини у знаннях з основного програмного матеріалу; ухилився від аргументувань; показав незадовільні знання понятійного апарату і спеціальної літератури чи взагалі нічого не відповів; виконав менше 60% запропонованих завдань самостійних, контрольних робіт, екзаменаційного білету.

Оцінювання виконання поточного та підсумкового тестування відбувається автоматично у відсотковій 100 бальній шкалі з подальшим переводом у бальну шкалу з округленням до цілого значення за допомогою відповідних коефіцієнтів.

Шкала оцінювання: 100-бальна, національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, практики
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	задовільно
60-66	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Економічна теорія: навч. посібник / В.С. Костюк, А.М. Андрущенко, І.П. Борейко. – К.: ЦУЛ, 2009.
2. Основи економічних знань: підручник / Мочерний С. В. – К.: Академія, 2000. — 304 с.
3. Економічна теорія : підручник / за ред. В. М. Тарасевича. - К. : Центр навчальної літератури, 2006. - 784 с.
4. Основи економічної теорії: Політекономічний аспект: Підручник для ВНЗ / Г. Н. Климко. — К.: Знання. — 2002. — 615 с.
5. Політекономія: підручник / С.В. Мочерний, Я.С. Ларіна. – 3-е вид. перероб. і доп. – К.: Знання, 2006. – 390 с.
6. Політична економія: Навч. посібник / За ред. В.О. Рибалкіна, В.Г. Бодрова – К.: Академвидав, 2004. – 640 с.

Допоміжна

1. Політекономія: підручник / С.В. Мочерний, Я.С. Ларіна. – 3-е вид. перероб. і доп. – К.: Знання, 2006. – 390 с.
2. Гальчинський А. С. Економічна теорія : підручник / А. С. Гальчинський, П. С. Єщенко, Ю. І. Палкін. - Вища школа, 2007. - 503 с.
3. Балягіна Л.А., Богорад М.А., Ковальчук Г.О. Методика викладання економіки: Навч.- метод. посіб. – К.: КНЕУ, 2003. – 341 с.
4. Башнянин Г.І., Лазур П.Ю., Медведєв В.С. Політична економія: Підручник для студентів вузів. – К., 2000.
5. Гальчинський А.С., Єщенко П.С., Палкін Ю.І. Основи економічних знань: Навч. посіб. – К.: Вища школа, 1998.
6. Ватаманюк З. І. та ін. Економічна теорія: макро- і мікроекономіка. Навч. посіб. / За ред. З. Ватаманюка та С. Панчишина. — К.: Вид. Дім Альтернативи, 2001. — 608 с.
7. Економіка, власність і підприємництво / Л.Ю. Мельник, М.Х. Корецький, В.М. Огаренко. – Дніпропетровськ: Січ, 2001. – 612 с.
8. Економічна теорія / Под ред. Є.М. Воробйова. – Х., 2009.
9. Економічна теорія: Навч. посіб. / Л.Ю. Мельник, А.М. Карпенко, М.Х. Корецький та інші. – Дніпропетровськ: Січ, 2008. – 579 с.
10. Курс экономической теории / Под общ. ред. М.Н. Чепурина, Е.А. Киселевой. – Киров, 1998.
11. Макроекономіка / За ред. А.Г. Савченко. – К.: Либідь, 2004.
12. Сучасна економіка: навч. посіб. / П. С. Єщенко, Ю. І. Палкій. - К., Знання 2005. - 325 с.
13. Економічна теорія : Політекономія : підручник / за ред. В. Д. Базилевича. - 7-ме вид. - К.: Знання-прес, 2008. - 719 с.
14. Міжнародна економіка: Навч. посібник / За ред. Ю.Г. Козака. – К., 2002.
15. Мочерний С.В., Устенко О.А., Фомішин С.В. Політична економія: Навч. посібник. – Херсон, 2002.
16. Політична економія: Навч. посібник / К.Т. Кривенко, В.С. Савчук, О.О. Беляєв та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. К.Т. Кривенка. – К.: КНЕУ, 2011.
17. Піндайк Р.С., Рубінфельд Д.Л. Мікроекономіка / Пер. з англ. – К.: Основи, 2006. – 646 с.
18. Туган-Барановський М.І. Політична економія: Курс популярний. – К.: Наукова думка, 1994.
19. Юхименко П.Л., Леоненко П.М. Історія економічних вчень: Навч. посіб. – 2-е вид., випр. – К.: Знання-Прес, 2001. – 514 с.

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. <http://amc.gov.ua/> (Антимонопольний комітет України)
2. <http://www.bl.uk/>
3. <http://www.customs.gov.ua> (Державна митна служба України)
4. <http://www.dssu.gov.ua> (Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики)
5. <http://www.kmu.gov.ua/> (Урядовий портал)
6. <http://www.rada.gov.ua> (Верховна рада України)